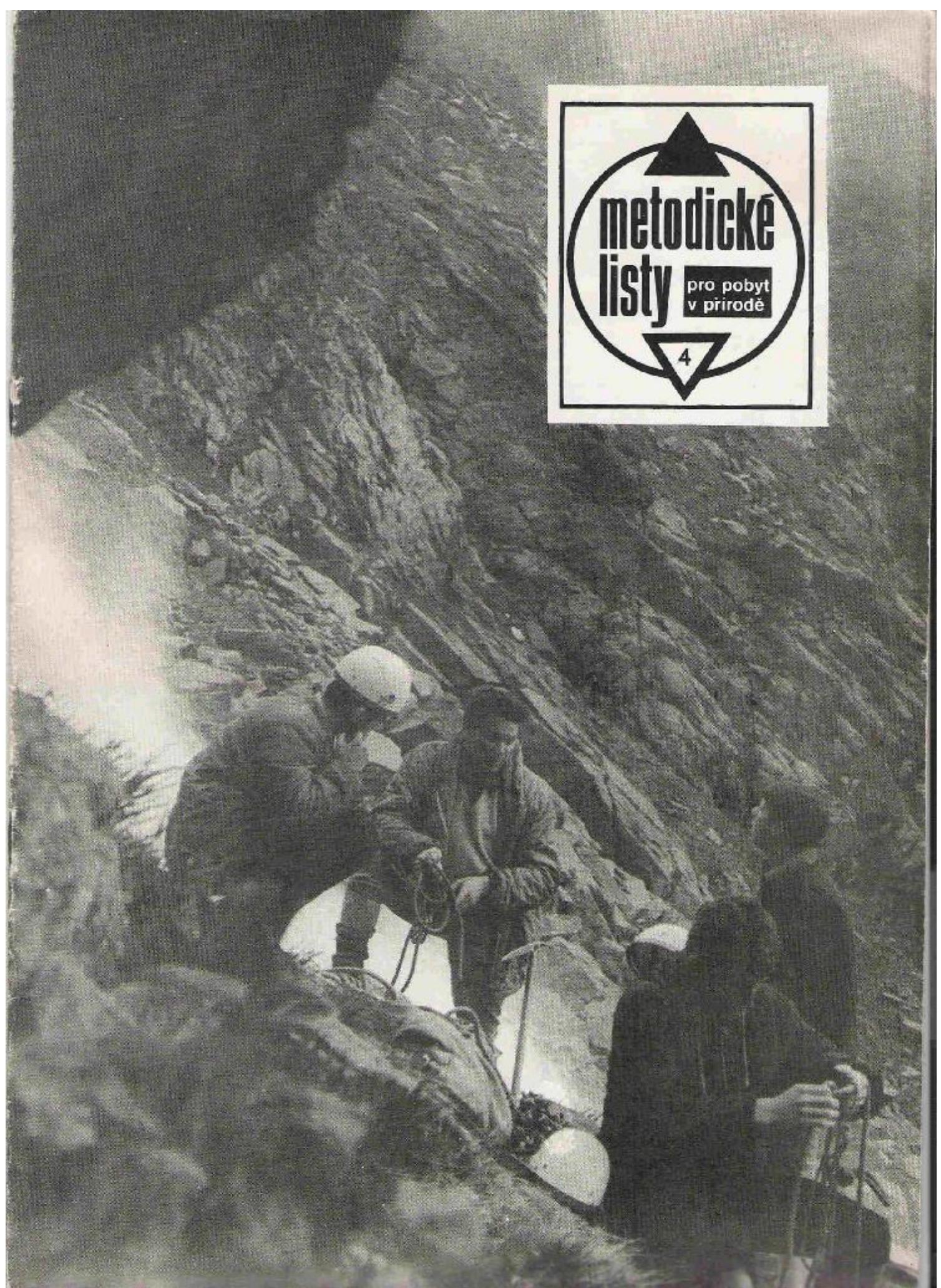

4

Z REFERÁTU
TAJEMNICE
ČÚV SSM
MARTY PETRŽELOVÉ
NA
III. PLENÁRNÍM
ZASEDÁNÍ
ČÚV SSM

Zaměření činnosti na úseku pobytu v přírodě se nám jeví jako velmi správné. Usilujeme zde především o organizování vhodných forem odpočinku, obnovy duševních a fyzických sil, uspokojování romantických zájmů mládeže a rozvíjení morálně volných vlastností, kulturnosti, lásky k přírodě i poznávání krás naší vlasti, slavných tradic, zvyků a práce našeho lidu. Hlavní úsilí a pozornost jsme soustředili na letní táborskou a turistickou činnost na táborech naší mládežnické organizace, vodáckou a vysokohorskou činnost, zimní pobyt v přírodě a ochranu přírody.

V praxi to znamenalo ideové a metodické usměrňování programů na turistických základnách SSM, vikendů, putovních táborů, vodáckých cest, přechodu pohoří, orientačních soutěží, lesních sportovních škol a různých experimentálních akcí.

Obnovila se tradice Setkání v lesích a Memoriálu Luďka Smutného a Svatavy Červenkové.

Vybudovali jsme ucelený systém výchovy kádrů formou ústředních a krajských táborských škol a doškolovacích kursů. Všechny tyto školy jsou centrálně řízeny podle jednotných osnov. Instruktøøi vodácké, letní, zimní a vysokohorské činnosti jsou povídováni nejen vedením akcí ústředních, ale zabezpeèuje i ake KV SSM a Cestovní kanceláøe mládeže.

Zatím však celá zájmová činnost v přírodě a turistika ovlivnuje jen malý poèet našich členù a organizaci. Turistika a pobyt v přírodě se dosud nestaly v potřebné míře náplní přípravy našeho funkcionáøského aktivity, aèkoliv by mely mít pro svou přitažlivost a podmínky přední místo v naší zájmové činnosti.

GYMNASION

Část třetí - LIPNICKÁ ČÍTANKA

Foto Jaroslav Kvid (1), František Rotčidl (1)

Nezasvěcenec neví, ba ani netuší, co to vlastně Lipnická čítanka je. Zná jen školní čítanky a většinou se na ně jen mlhavé rozpominá. Není v nich zastoupen, neprožil to, o čem vypravuji.

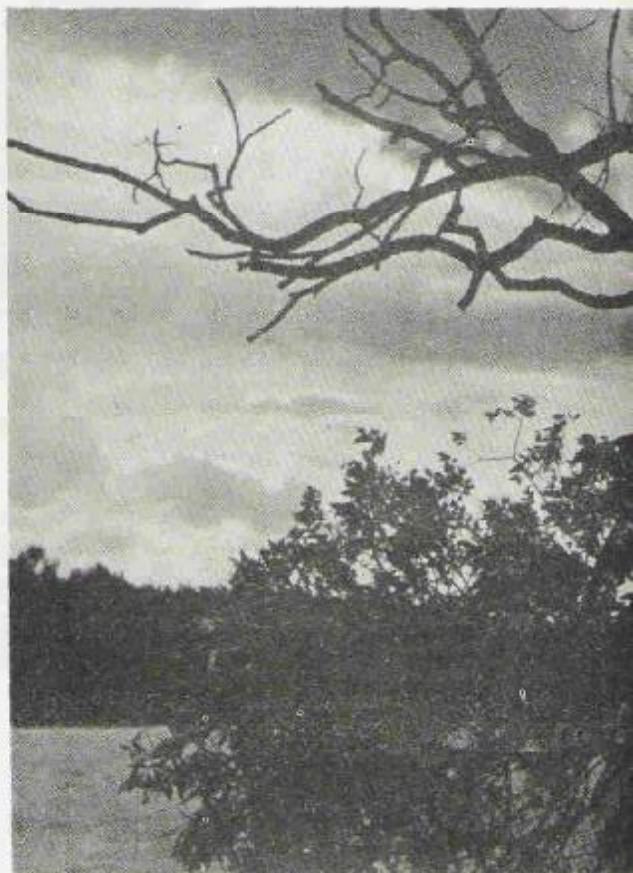
Lipnická čítanka je jiná. Zasvěcenci jsou v ní zastoupeni, teď i potom, nejen jménem, ale celou plejádou drobných příhod, setkání a rozloučení, které museli absolvovat.

To vše proto, aby získali PRO NI I PRO SEBE z cnoha lipnického kraje, kterému bylo přisouzeno být krajem básníkù, spisovatelù, malířù, ale i kamenníkù, sklářù a řezbářù s výjímkou příběh v jednom dni uprostřed léta v rámci hry pro dospělé, která nese název HLEDÁNÍ PRÍRÈHU DO LIPNICKÉ ČÍTANKY a jenž je výsadou Gymnasicnu.

Je to vlastně závod. Poprvé byl uspořádán v roce 1971 a stal se hitem I. roèníku Gymnasionu. O rok později, kdy byl zařazen jako jeho tradièní podnik, se tato historie opakovala znovu.

Jeho pravidla jsou prostá: vytvoøí se dvojice (osem, urèením — nikoliv však dobravclnì, nebo è právè náhoda zde vytváøí atmosféru). Závod je omezen časem, územím a fantazii se zde meze nekladou. Pravidla předpokládají, že každá dvojice, složená z úèastníkù akce, navštíví nějakou zajímavou osobnost v území vymezeném vzdalencí asi 30 km na všechny světové strany od proslulého Lemu na Hřebenech u Lipnice a poøídí si o tom dôkaz.

Dále, že zjistí některé mistopisné údaje, že poobèdá s mistními obçany, aniž by obèd nějakým zpùsobem vynucovala či o něj třeba jen slušně žádala. Je nutné, aby se obèan dovtipil sám a to

bud prci, že dvojice vykoná pro něj nějakou práci, či cn sám uscudi, že by si mohl s nimi o leccem popovídат, neboť jejich zájmy jsou totožné a tudiž je pozve na obč.

Možnosti je ještě mnichem více, záleží však na vynálezavosti dvojic a ta je většinou v těchto situacích šckující.

Důkazem, že dvojice skutečně pobědvala, je pisemné potvrzení hostitele. Ani tady vše ještě nekončí. Je nutno se poohlédnout po nějaké zajímavé věci, o které by se leccos dalo vyprávět a potom sepsat příběh do Lipnické čítanky. Může to být vyprávění o nějaké známé osobnosti z Lipnického kraje, či popis události, tak jak šly čneny den za sebou. Vše se musí odehrát v jednom dni a večer, zpravidla kolem osmnácté hodiny, vše končí.

Pak se všechno ještě jednou roztrídi, upravi se pořádek slov i vět v příběhu a čekává se večer příští, který je vyhrazen tzv. burze Lipnické čítanky. Zde se pak dvojice musí pochlubit s tím, co získaly, kde byly, co se jim přihodilo. Je třeba zvolit formu, která by zaujala všechny přihlízející i porotu.

Je zde možno představit i své hosty z lipnického kraje, které si dvojice na tento večer pozvaly.

Vše se opět hodnotí. Závěr večera patří tradičně vyhlášení vítězů. Tím se stáva ta dvojice, která získala maximum bodů ve všech uvedených disciplínách. Zárcveň je vyhlášen a přečten i nejlepší příběh do Lipnické čítanky. Tímto „burza“ končí a to znamená, že je i definitivně uzavřeno „Hledání příběhu do Lipnické čítanky“.

Je to zvláštní disciplína Gymnasionu. Zasvěcenci jsou zde nejen ti, kteří hledají, ale i ti, kteří jsou hledáni — lidé tohoto kraje ze Zrzavého Okrouhlíce, Kejžlic, Havlíčkova Brodu, Doubravníku, Krásné Hory, Melechova aj.

Přijímají ve svých domovech zpočátku větřelce, neznámé lidé, aby se pak za několik desítek minut mohli rozloučit jako přátelé, které alespoň na chvíli spojil zájem o stejnou věc.

Oni jsou pak hrdiny těchto příběhů Lipnické čítanky, které ti první pro ni, pro sebe i pro všechny ostatní, kteří je budou číst, objevili.

ALLAN GINTEL

Příště: Odpovědná

POZVÁNÍ DO KRAJE ŽULOVÝCH BALVANŮ

Krajem žulových balvanů — tak se dá nazvat oblast, ležící severně od silnice, spojující Žihli (trat ČSD 16) s nejmenším městem světa — Rabštejnem. Zde se nacházejí ulky v lese, shluhy krásně ohlazených žulových balvanů, vytvářející bizarní tvary — Obětiště, Skalní město apod.

Žlutě značená turistická cesta, vycházející ze Žihle nás zavede k těm nejznámějším. Kromě těchto jsou zajímavé shluhy balvanů při červeně značce nad osadou „Sklárna“ a dále v průseku, odběujícim k západu od červeně značené cesty (před Uhlišskou loukou, jdeme-li od jihu).

Ovšem tím není výčet skončen. Budete-li se cestou mimo značené cesty, naleznete další shluhy balvanů, jejichž krásu oceníte třeba právě jen vy.

Cestou k Rabštejnmu, jehož prohlídku můžete spojit s cestou do tohoto kraje, se zastavte v Novém dvorce před pamětní deskou na zbytcích vyhořelého zámečku, bývalého koncentračního tábora.

Druhý den vikendu se můžete vydat z Rabštejnu krásným údolím řeky Střely (zelená turistická značka) se zbytky bývalého opevnění k zastávce Mladotice (trat ČSD 16), kde svá putování zakončíte.

Celou popisovanou oblast najeznete na turistické mapě „Plzeňsko — sever“. Kromě toho si můžete napsat na OV ČST Plzeň-sever, Křížkovy sady, o speciálně vytisklé mapu „Kraje žulových balvanů“ v měřítku 1: 25 000. Do případné objednávky uveděte, že se jedná o mapu vytisklému pro poslední ročník orientačního běhu O štit Západočeských keramických závodů.

Miroslav Tázler

● STRUČNĚ

- Předsednictvo UV SSM rozhodlo rcičdělit oddělení zájmové činnosti ÚV SSM na oddělení kultury a oddělení tělesné a branné výchovy. V této scuvislosti jmenovalo veducím oddělení tělesné a branné výchovy UV SSM s. Alexandra Szabó, zástupcem oddělení s. Ivana Vejlupká a veducím odboru pobytu v přírodě a branné výchovy s. Štěpána Škrpila.
- Ve dnech 8.—9. 6. 1973 se konalo v objektu Krajského podniku služeb mládeže v Tisě u Českého Laba závěrečné zasedání Metodické rady pro pobyt v přírodě TVBK ČUV SSM ve funkčním období 1972/73.
- Člen vedení Instruktorského sboru pro pobyt v přírodě ČUV

SSM ing. Petr Šitavanc se zúčastnil ve dnech 31. 7. — 16. 8. 1973 vlastního vodáckého závodu tzv. Alpských perejí, který bude zahájen na francouzské řece Sevralské. Spolu s ním odcestují do Francie členové vedoucího klubu OV SSM v Pelhřimově.

• Pěva Vraštilová byla jmenována veducím první krajské skupiny Instruktorského sboru ČUV SSM pro Východočeský KV SSM.

• V současné době byly zahájeny přípravy na výpravě „KAMČATKA 74“, která se uskuteční pod petrohradským UV SSM v příštím roce.

• II. setkání v lesích se uskuteční v roce 1974 v Bílých Karpatech na počest 30. výročí Slovenského národního povstání.

• Rekordního počtu 36 přihlášených družstev dosáhl letošní II.

ročník softballového turnaje ve Zbirch, jehož pořadateli jsou ČOV SSM, MV ČTO a ZO SSM Zbirch. Mezi přihlášenými se objevili i studenti z University 17. listopadu z Kuby a Guatemaaly.

• Do plánu akci ČUV SSM na rok 1974 bylo navrženo též uspořádání I. ročníku Mezinárodního táborského školy, která by byla určena pro mládež z partnerských organizací SSM ze socialistických států.

• Novým náčelníkem Instruktorského sboru pro pobyt v přírodě ČUV SSM byl jmenován dosavadní člen vedení IS a metodik pro vyskocberskou činnost s. Václavem Príkrylem.

• Instruktorský sbor pro pobyt v přírodě ČUV SSM dosáhl po letošní zimní sezóně plánovaného počtu 197 instruktorů.

Co nemáte v hlavě, najdete v lexiku. Proto by ve Vaši knihovničce neměla chybát ENCYKLOPEDIA TÁBORNIKA Mirka Vosátky. Knižka je podrobným abecedním seznamem pojmu, týkajících se pobytu v přírodě, kde autor shromáždil své mnoholeté zkušenosti. Hesla jsou doplněna

množstvím výstižných obrázků. Zejména zajmet o uzlování si příjdu na své, od vydání Elstercovy příručky žádná jiná kniha, týkající se uzlů, nevyšla. Kromě známých pojmu v knížce najdete i hesla, o kterých jste v životě neslyšeli, a publikace tedy může být zajímavá i pro zkušené zájemce. Nevé vydání ENCYKLOPEDIA TÁBORNIKA má nyní měkké desky a je k dostání za přijatelnější cenu 28 Kčs. Každému, kdo ji ještě nemá, vřele doporučují.

Moravec, Rogl, Volšička: VARÍME V PRÍRODE

Knižka se zabývá nejen vařením samotným, ale mnoha problémy,

které k němu patří. Jsou tu kapitoly o ohni, chništích, nádobí, zmrzlině a vařicích a ostatních pomůckách k vaření. V další kapitole jsou rozebrány zásady výživy, stručný úvod do kuchařského umění, dále autoři probírají možnosti, které nám poskytuji při vaření některé základní potraviny. Knižka je zakončena recepty táborské kuchyně a ukázkami jídelníčku. Uvodní kapitoly jsou podávány příliš po lopatě, k tomuto dojmu také přispívají ilustrace, ovšem autoři zřejmě počítali i s nejmladšími čtenáři. Vydalo nakladatelství Olympia, stojí 20 Kčs.

-pv-

INFORMACE

O NOVÉM MAPOVÉM SYSTÉMU ZAVÁDĚNÍ V ČSSR

V současné době vychází systém základních map pro potřeby státních orgánů a organizací, to znamená hlavně pro potřeby tělovýchovy (turistika, orientační závody, apod.). Tyto mapy vydává Český úřad geodetický a kartografický, tiskne je n. p. Kartografie Praha. Vydávané mapy by měly v civilních složkách nahradit dosud používané vojenské topografické mapy.

Vydávané základní mapy jsou mapy topografické. Pojem topografická znamená, že mapy jsou změšeným pravoúhlým průměrem zemského povrchu. Jejich opakem, nebo spíše dalším druhem map, jsou mapy geografické, které počítají se zakřivením zemského povrchu. Dělitkem mezi nimi je měřítko tak asi 1 : 200 000. Mapy s měřítkem větším jsou mapy topografické, mapy s menším měřítkem jsou mapy geografické. Pojem základní mapy je nutno chápat tak, že je to list jakékoli mapy určitého měřítka z celého souboru.

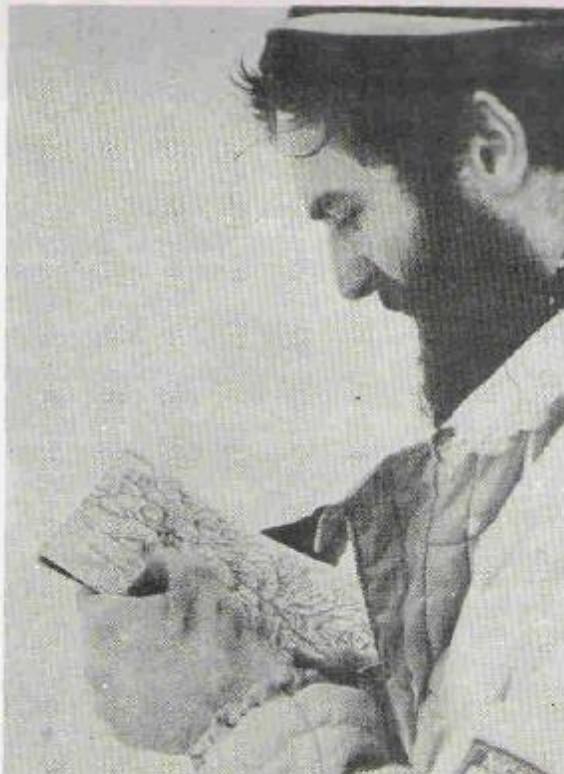
Celkem vyjde několik souborů map. Budou to tyto: soubor map v měřítku 1 : 200 000, 1 : 50 000, 1 : 25 000, 1 : 10 000. V posloupnosti chybějící soubor map 1 : 100 000 nebude zatím vydán. Nyní některé informace k jednotlivým souborům map:

1. Základní mapy ČSSR v měřítku 1 : 10 000. Do dnešní doby vyšlo v každém kraji několik listů (vydání této mapy je záležitostí krajů), ostatní mají vycházet postupně z topograficky zmapovaných území. Mapování a vydávání jsou akce značně časově náročné, které budou trvat několik let. Pro celou republiku je zapotřebí celkem asi 7 190 listů. Cena jednoho listu je 10 Kčs.

2. Základní mapy ČSSR v měřítku 1 : 25 000. Jsou odvozeny z map s měřítkem 1 : 10 000. Vzhledem k tomuto odvozování by bylo jejich vydání značně opožděno. Proto mapy tohoto souboru budou vycházet i z těch oblastí, z nichž mapy 1 : 10 000 ještě nejsou zpracovány. Podle čeho se budou dělat nelze zjistit. Mapy budou vydávány postupně od západu k východu ČSSR. Celý soubor bude tvořit asi 1 230 listů. Cena zatím není.

3. Základní mapy ČSSR v měřítku 1 : 50 000. Tento soubor byl vydán celý a mapy je možné objednat. Polohpis je zde pod úrovni dobré topografické mapy, je zastaralý a zjednodušený. Soubor vyšel již celý a některé listy jsou již dokonce rozebrány. Údajně co nejdříve (jak dlouho je co nejdříve nelze zjistit) má být proveden dotisk rozebraných listů. Až bude kompletně vydán soubor map 1 : 25 000, budou prozatím mapy 1 : 50 000 nahrazeny definitivním vydáním odvozených od něj. Tyto mapy budou údajně mít polohpis na úrovni skutečné topografické mapy. Celostátní soubor tvoří 336 listů. Cena jednoho listu prozatím vydání je 14 Kčs.

4. Základní mapy ČSSR v měřítku 1 : 200 000. Soubor vyšel již celý a rovněž zde byly již některé listy rozebrány a mají být co nejdříve dočítány.

Nyní k tomu, jak jsou kládeny jednotlivé listy a jaký je jejich systém značení. Výchozím prvkem pro klad a označování listů státních souborů je základní mapa 1 : 200 000. Má tvar lichoběžníku o rozloze asi 50/38 cm. Tyto mapy jsou označeny dvoumístným číslem 01, 02... 47, 48. První číslice znamená řadu, druhá sloupec, ve kterém se příslušná mapa nalézá. Označení mapy 1 : 100 000 vznikne rozdělením mapy 1 : 200 000 na 4 díly a v označení je za dvoumístné číslo mapy 1 : 200 000 připojeno po pomlčce další číslo. Např. 11-1, 11-2, 11-3 a 11-4.

Podobně je odvozeno značení map 1 : 50 000, tzn. rozdělením mapy 1 : 100 000 na 4 díly a za číslo mapy 1 : 100 000 se zase připíše 1, 2, 3 nebo 4. Např. 02-41, 02-42, 02-43, 02-44. Dalším uplně stejným dělením dostaváme polohu a označení a polohu mapy 1 : 25 000. Tedy 02-441, 02-442, 02-443 a 02-444. Znamená to tedy, že pro území zobrazené na jednom listu mapy 1 : 200 000 je zobrazeno na 4 mapách 1 : 100 000 nebo na 16 mapách 1 : 50 000, nebo na 64 mapách 1 : 25 000. Označení mapy 1 : 10 000 vzniká poněkud jiným způsobem a to rozdělením mapy 1 : 50 000 na 5x5 polí, tzn. na 25 listů a za označení mapy 1 : 50 000 je po pomlčce přidáno číslo příslušného pole (1-25). Např. 02-43-21. Z toho plyne, že pro území mapy 1 : 200 000 máme 400 listů mapy 1 : 10 000.

Vzhledem k tomu, že i při pochopení tohoto celkem jednoduchého systému by bylo potřeba nepchodině počítat čtverecíky, když bychom chtěli ohodnotit některý list, byly využity přílohy k tomu,

listů jednotlivých seborů a to do dnešní doby tyto: Přehled kladu listů základních map 1:50 000. Je v měřítku 1:2 000 000. Cena je 2,40 Kčs. Přehled kladu listů základních map 1:10 000 v měřítku 1:500 000. Cena 11 Kčs.

Značení map má jednu chybu. Nenapovídá soustavě pravoúhlých souřadnic, které podle Gauss-Krügerovy zobrazovací metody zavádí většinu evropských států.

Co lze říci ke zpracování map. Na objednávce je možno se dočíst, že: „Při zpracování map byly využity nejnovější pramenné materiály, ziskané pravidelnou údržbou.“ To samozřejmě neplatí o prozatímním seboru map 1:50 000, které jsou zpracovány na základě starších topografických map. Ani definitivní vydání se nevyrovnaná vojenským topografickým mapám, protože v rámci utajení a z toho titulu, aby jich nebylo možno použít k vojenským účelům, budec některé věci chybět. Za prvé jsou to souřadnice, dále polohops nebude úplně přesný a úplný, budou chybět některé objekty hlavně vojenské a některé výškové body. Způsob zpracování map byl zvolen tak, aby jich bylo možno využít jako podklad pro sestavení tématických a učebcových map. Vzhledem k tomu bylo voleno barevně vyjádření obsahu. V případě potřeby je možno z jednotlivých mapových prvků

libovolnou kombinaci s barevným provedením připravit mapové podklady pro speciální využití.

K tomu, aty bylo možno ověřit si možnost práce s jednotlivými mapami v terénu, vyšly Ukázkové listy z jednotlivých seborů. Dále vyšly klíče smluvných značek pro základní mapy 1:50 000 a 1:200 000 (á 6 Kčs).

Jednotlivé základní mapy, klíče značek, Ukázkové listy a přehledy kladu listů lze nakoupit ve všech prodejnách mapových služeb. V každém kraji je alespoň jedna. Uvedené lze nakoupit jen na základě řádně vystavené a potvrzené objednávky. Objednávku může udělat jen socialistická organizace, cíbor turistiky některé tělovýchovné jednoty, nebo některé turistické složky. Mapu si tedy nelze pořídit sculkem. Adresy prodejen mapové služby jsou:

Praha 3, Šaldova 24,
České Budějovice, Lidická 27,
Plzeň, Bezručova 21,
Ústí nad Labem, Fučíkova 59,
Pardubice, Havlíčkova 1000,
Brno, Malinovského 3,
Opava, Praskova 11.

Zpracoval J. Najdekr

NA
KOHO
TO
SLOVO
PADNE

aneb

ROZPOČÍTÁVADLO PRO PĚT TÁBORNÍKŮ

Ví se o Vás, že jste duchovním otcem celé řady experimentálních akcí i jejich vášnivým propagátorem. Rekněte nám upřímně — experimentujete i se svou vlastní dovolenou?

Rád bych, ale mé možnosti jsou zatím omezené. Mým velkým koníčkem je cestování. Procestoval jsem již hezkou řádku zemí, ale „země snů“ zůstávají pro mne stále nedosážitelnými a to z různých důvodů. Tak například vím, že každé místo

by mělo mít svůj pravý čas. Neměli bychom jezdit kdykoli kamkoliv. Nemá význam jezdit za sluncem v době parna a do Kalkaty v období lijků. A já většinou mám čas právě tehdy, když v Kalkatě je období lijků. Je ještě celá řada důvodů, proč příliš neexperimentuji se svou dovcelenou, nicméně se domnívám, že první vážnější krok podniknu v letošním, doufám že ne „rozmarném“ léte.

Kdybyste si měl vymyslet nějakou novou akci pro sebe, co by to bylo?

Mám rád takové otázky. Obyčejně mě samotného setva napadnou a tak výtah možnost, kterou mi tímto poskytujete — tedy vymyslet si akci ihned a bez obav, že se bude v brzké době realizovat. Fakt je však ten, že člověk se sebou experimentuje stále a je zvědav, jak to všechno dopadne. Podle konečného výsledku pak upravuje „závisle“ proměnnou směrem nahoru a v případě záporného výsledku směrem dolů. Nemohu si tedy stěžovat jako příslušník „homo sapiens“, že bych snad experimentoval s mou osobou zažil málo a tak snad proto to stále zapomínám. Nicméně otázka byla položena a odpověď slibena — tudiž zde je: dal bych si rok prima prázdnin a tiše očekával, co to udělá.

Jste pracovníkem oddělení tělesné a branné výchovy ÚV SSM — tedy v podstatě teoretik. Přitom ale vedete řadu konkrétních akcí jako třeba táborské školy, či Lipnický gymnázium, kde musíte být jak teoretikem, tak praktikem. Kolik profesí k tomu potřebujete?

Nemohu je tady vyjmenovat, neboť nevím kolik rukopisných stran je na tento rozhovor vymezeno a obávám se, že jejich zajimavost by postupem vyjmenovávání klesala, neboť si nejsou jist, zda ty, které bych jménoval až na posledním místě, patří ještě k profesím.

Člověk se realizuje ve své práci a z dosažených výsledků má pochopitelně radost. Z čeho jste měl v poslední době tu radost největší?

Z průběhu letošní zimní sezóny na úseku pobytu v přírodě. Poprvé v historii jednotné mládežnické organizace se nám podařilo zorganizovat čtyři krajské táborské školy, které absolvoval úctyhodný počet frekventantů, vyzkoušet nový typ zimních táborů především pro OV SSM pod názvem zimní sportovní školy, již po třetí absolvovat přechod Velkou Fatru a poprvé Slovenský Rudohřebí.

Uspěšná byla i zimní ústřední táborská škola na Břešově, která měla mnohem vyšší úrceň než cba předchozí ročníky.

Poprvé působili naši instruktoři členové IS pro pobyt v přírodě ČÚV SSM na akcích CKM a podle vyjádření účastníků i krajské pobočky CKM v Hradci Králové velmi úspěšně.

A z čeho nejménší?

Z profese telefonisty, kterou občas ve svém zaměstnání vykonávám a které se nelze zbavit.

Z titulu svého pracovního zařazení jste tak říkajíc u pramene informaci. Můžete nám prozradit něco z atrakcí letošního léta?

Je mi líto, ale nemohu, neboť všechny atrakce jsou již prczrazeny. Mohu jen konstatovat, že přihlášek na akce letošního léta ČÚV SSM došlo přes pět tisíc a rekord v počtu přihlášených převzal po loňském Tatranském projektu prima prázdnin dnes již proslulý lipnický Gymnasium, na který se přihlásilo přes tisíc zájemců. Neobyčejný zájem byl i o vodácké výcvikové tábory na Lužnici, přechod tatranskými dclinami i o tábor pro milovníky vysokohorské turistiky v Roháčích.

Stranou nezůstaly ani neváry letošního léta Prázdniny na objednávku. Tour 73, přechod pohořím Retezat.

V jedné písničce se říká, že „ten umí to a ten zase tohle a všichni dohromady udělají moc“. Co by každý z těch, kdo se starají o pobyt mladých lidí v přírodě měl umět, aby všichni udělali moc?

Myslím si, že požadavků by bylo mnoho. Jsou však dva, které povyšují nad ty ostatní a to umění rozumět mladým lidem, jejich zálibám, touhám i mentalitě a umění pochopit, že politikum je obsaženo i v hesle „Pro zdravého člověka zdravé prostředí“.

Provokovat se dá v životě ke zlému i k dobrému, jako třeba k větší aktivitě, nápaditosti či pestrosti vymyšlených akcí. K čemu byste chtěli vyprovokovat mladé lidí vy?

K touze být při tom, zúčastnit se, být chvíli „divákem“, chvíli „hercem“. Je sice pravda, že tato vše patří k výsadám mládí, ale fakta postupem času získaná potvrzuji, že je nutno o této „pravdě“ pochybovat. Víme, že narůstá počet těch, kteří raději přijímají roli diváků především proto, že doufají, že se tak budou cítit mnohem lépe.

Časem však objeví svůj smysl. Inspirátorkou tohoto objevu je přirozená tchu každého mladého člověka po seberealizaci. A právě v tento okamžik je zapotřebí podchytit zájem, dát doporučení či možnost si vše cíkací. Někdo si možnost najde sám bez jakékoliv cizí pomoci. Většina jí odněkud očekává. Myslím si, že stojí zato tutu většinu nezklamat.

Ríká se, že kovářova kobyla chodí obvykle bosa. Co děláte sám pro sebe v akci Buď fit?

Inu přiznám se, že jsou období, kdy akci Buď fit, nikoliv však z vlastní vlny, příliš neholduji. A nacpat jsou období, která mě dovolují věnovat se oblíbeným sportovním disciplínám i několik hodin denně. Tato období, žel však nebývají příliš dlouhá. Jinak pokud mi to čas dovolí, najezdim teď téměř denně několik desítek kilometrů na kole. V zimě se pak zase venuji o scbotách a nedělních lyžování. Doufám, že se najde v budoucnu více času i k tomu, abych se mohl častěji věnovat své oblíbené oblasti sportovního zájmu — vysokohorské turistice, kterou teď zanedbávám nejen soukromě, ale i jako instruktor vysokohorské činnosti IS ČÚV SSM.

Tento rozhovorem tedy naše patero zastaveni u zkušených a moudrých táborských končí. Nekončí ovšem snaha redakční rady přivést na stránky Metodických listů další odborníky na slovo vzaté a tak tedy v podobné rubrice zase brzy nashledanou.

Foto Jaroslav Kvíd

SOFTBALL UŽ ZASE BOL

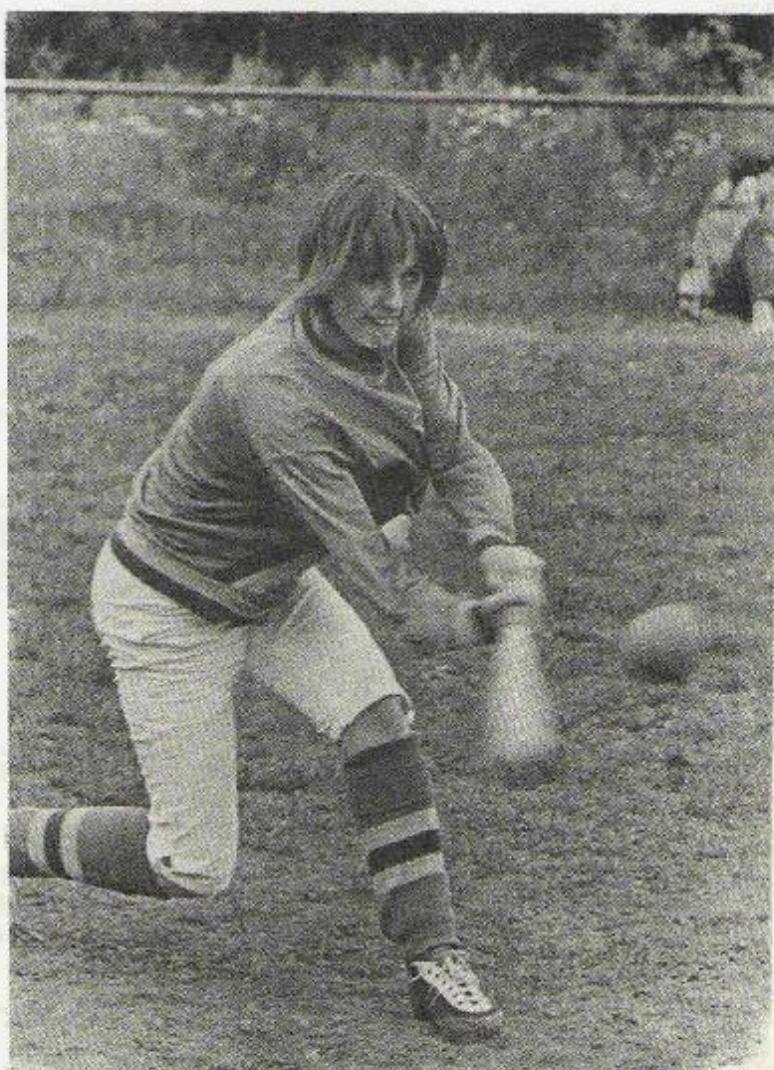
Kdyby se někdo ptal, čím by se dalo charakterizovat poklidné městečko Zbiroh ve dnech 15.-17. června, zněla by odpověď jednoznačně: plátenými čepičkami s dlouhými kšiltty, úctyhodnými valky s podivnými vyčuhujícími dřevy, hlučným hrčením autobusů, které popožízdely mezi třemi vesnicemi a haidou mladých lidí, kterým v tomto víkendu patřily hřiště ve Zbirohu, Siré a Kařezu.

Devatenáct chlapecích družstev a pět divčích sem přijelo bojovat o čest, slávu a ceny na II. ročník softballového turnaje, který zorganizoval ČÚV SSM spolu s MV ČTO a ZO SSM Zbiroh. Jakékoli nařčení ze sportovní události provinciálního charakteru lze vyvrátit faktem, že se tu sešlo jedenáct národností (kromě Čechoslováků) — mezinárodní účast obstaralo družstvo kubánských studentů a tým Latinské Ameriky i Kypru. Tíhle horkokrevní kluci dovedli nadchnout diváky nejen svou energickou hrou, ale zejména bojovními pokřiky, které jsou pro svou rychlosť a halasnost patrně naprostě nezachytitelné. Pозаду ale nezůstalo ani družstvo vysokoškoláků ze stavební fakulty v Brně — o tom, že i jejich pokřík HUL - HO zabral, svědčí nejlépe to, že svým soupeřům z finále — studentům University 17. listopadu — potřásali rukou z nejvyššího stupinka. Ke stejnemu výkonu vyhrocvali staváři i divčí družstvo ZO SSM Potraviny z Brna, které porazilo tým SPŠT ze Dvora Králové.

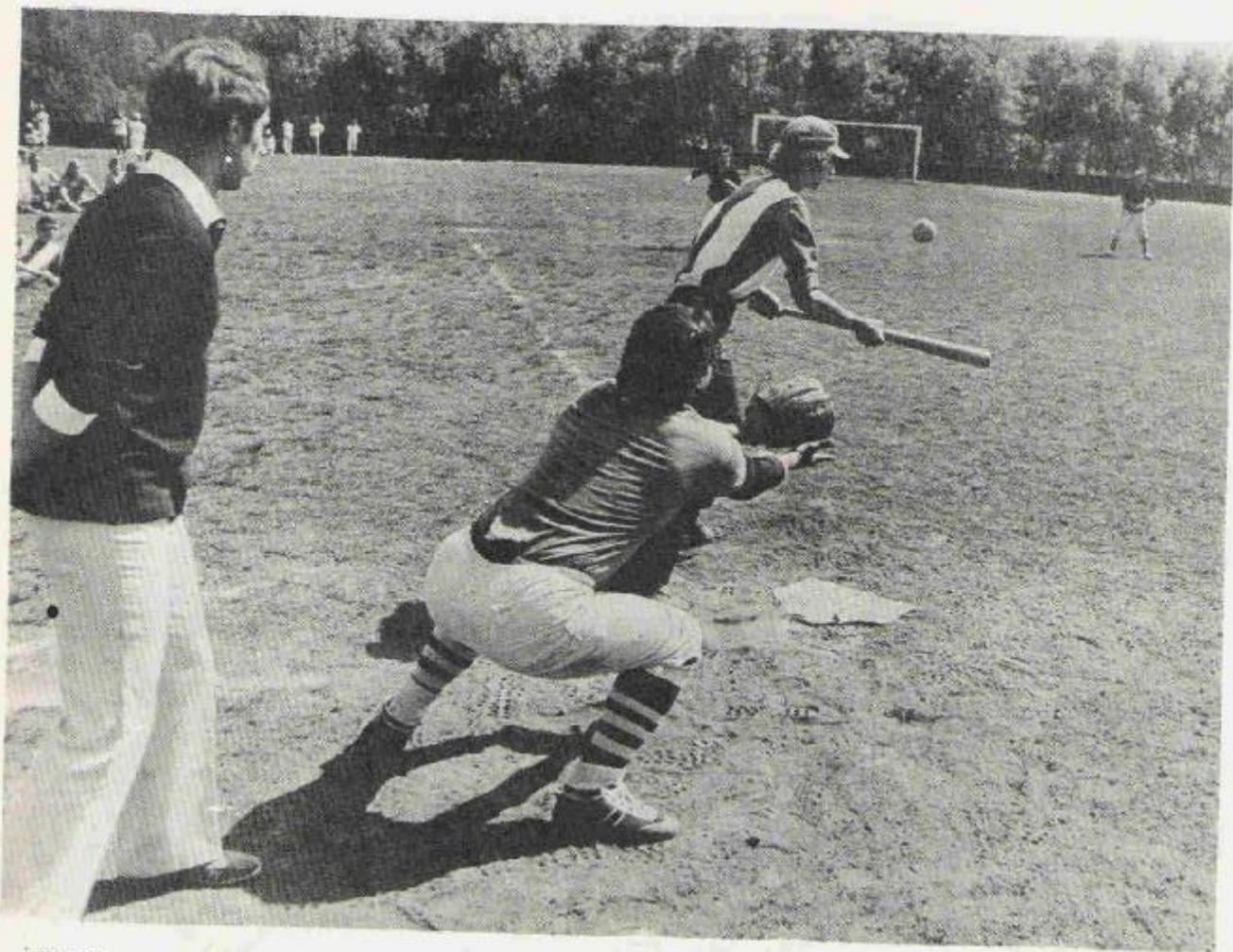
Ty dva červnové dny nebyla prostě ve Zbirohu nouze o sportovní vzrušení, zábavu (podílela se na ni i známá skupina Plížaci) ani o sluníčko. Což lze přát samozřejmě i ročníku příštímu. —rt-

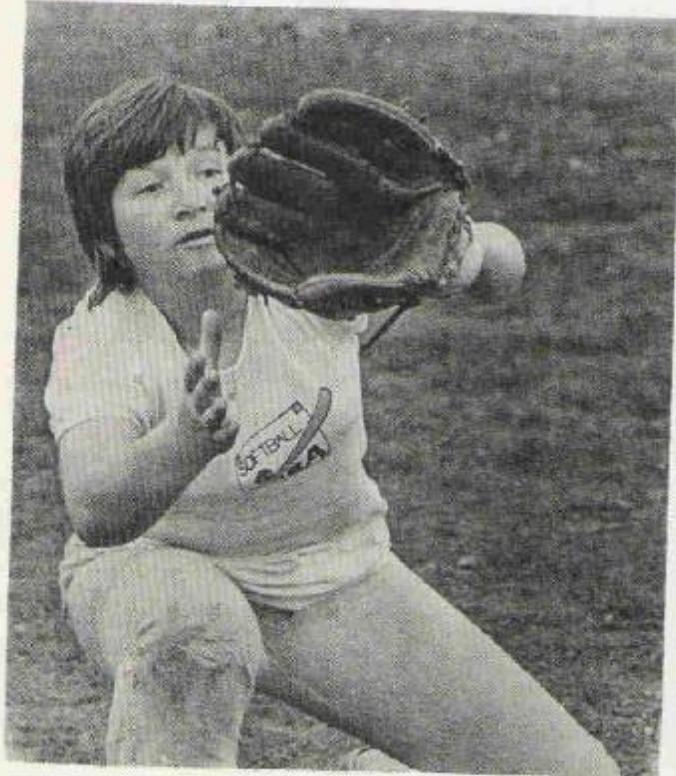
Plížaci se nechali slyšet i během finálových zápasů

Takový sportovní zápal může chytit softballistu ..

Chytí ?

No, jen hod !

Bude to „safe“ nebo „out“?

Takoví byli diváci...

FOTOGRAFIE NA STRANÁCH 8, 9, 10 - ZDENĚK THOM

Tak takhle vypadá vítězství...

Ceny vítězům předává vedoucí TVB odbělení ÚV SSM Alexander Szabó, ředitel turnaje Milen Hcšna a předseda Svazu softballu a baseballu ČSTV Aleš Hrabě.

ZÁJEM MLÁDEŽE O POBYT V PŘÍRODĚ

Každý rok se na všech typech táborských škol vyučuje předmět nazvaný **Pobyt v přírodě** — cíle. V jedné hodině, kterou osnovy tomuto předmětu vymezují, musí být řezeny podstatné argumenty, které by měly obhájet místo pobytu v přírodě ve volném čase, jeho cíležlost z hlediska aktívniho odpočinku, jeho současného významu s rozvojem vědeckotechnické revoluce. Chtěl bych se ve svá krátká informaci zamyslet nad jedním problémem, přímo souvisejícím s naší argumentací. Je to zájem mládeže o pobyt v přírodě, z širšího pohledu potom náplň volného času naší mládeže vůbec.

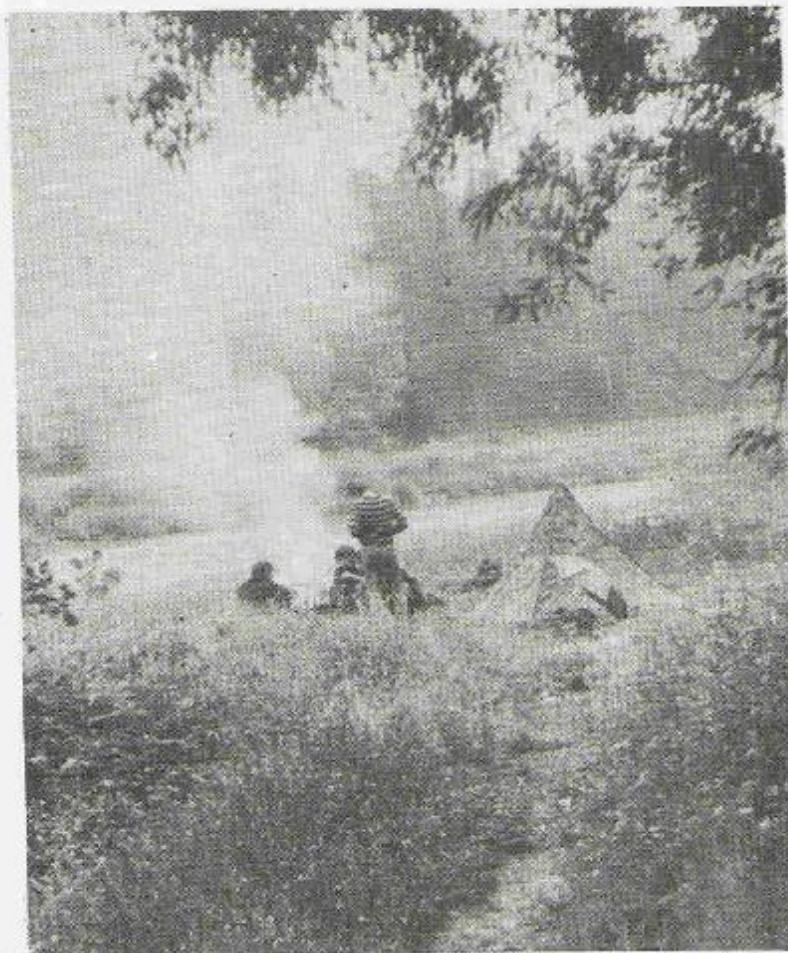
Existuje celá řada zjištění o zájmu mládeže, o náplni volného času, o způsobech usměrňování zájmu mládeže. Podklady pro tato zjištění jsou v poslední době získávány především pomocí různých sociologických průzkumů. S některými výsledky těchto průzkumů bych chtěl seznámit všechny instruktory, aby jejich argumentace na akcích pobytu v přírodě byla co nejkonkrétnější.

Pracovníci FTVS UK v rozsáhlém průzkumu zjistili některé, pro nás zajímavé, skutečnosti. Celosvětově kleší zájem o organizovanou činnost. Sílí potřeba seberealizace v jiné oblasti než pracovní — především v oblasti rekreace, odpočinku, zábavy. S tím souvisí i přehled nejfrekventovanějších sportů. V ČSSR to jsou: plavání, turistika, odvíjená, kopaná, vodní sporty, lyžování a ostatní zimní sporty. Ve světě je to turistika, všechny formy gymnastiky a plavání. Je zřejmé, že se jedná především o sporty v přírodě, u kterých je ideální možnost rekreativního provádění.

Při průzkumu v pražských sídlištích, který prováděl Dstav pro výzkum veřejného mínění ČSAV, bylo zjištěno, jaké činnosti dělají lidé na první místě ve volném čase. Zvláště část zkoumaného souboru tvořila mládež, u které byly následující výsledky:

1. tělesná výchova, sport, organizovaná turistika;
2. výlety, trampování, procházky;
3. projíždění motorovými vozidly atd.

Dr. Kvapilík z FTVS prováděl průzkum u 501 mladých lidí — studentů středních škol a vysokých škol, učňů. Zjistil, že převážná část dotazovaných se vyslovila pro dovolenou u vody, v lesech, v přírodě. Organizace dovolených je ovlivněna řadou faktorů, pro nás je zajímavý ten, který uvádí, že mladí lidé si stěžují na nedostatečnou zábavnost a přitažlivost různých forem rekreace. Uskunčiny středoškolaček v Prešově zjistila s. Oľhošová, že na prvním místě v rámci činnosti, které vyplňují volný

čas, je četba. Vycházky do přírody jsou na druhém místě a uvedlo jej 27 % dotazaných.

V rámci postgraduálního studia na FTVS jsem prováděl průzkum volného času a tělocvičné aktivity u studentů Střední ekonomické školy v Klatovech. Také výsledky této práce potvrzuji některé výše uvedené skutečnosti. Nejoblibější náplní volného času studentek SEŠ v pracovní době je četba krásné [zábevné] literatury. Ve volných sobotách a nedělích se na prvním místě nejčastěji objevily výlety, procházky, turistika.

V celé řadě zjištění se objevili fakt, že dotazovaní projevují zájem o pobyt v přírodě, ale zůstává jen u plánu, u zájmu. K aktivnímu pobytu v přírodě z nejrůznějších důvodů nedochází. Tyto výsledky uvádí např. A. Červinka ve své knize Práce a volný čas. Shrnuje výsledky různých průzkumů, ze kterých vyplývá, že mládež chce ve volném čase především sporovat, jezdit do přírody, trampovat.

Kocíán při průzkumu zájmu a motivace tělocvičné činnosti mládeže ve věku 16–18 let zjistil u chlapců i u dívek podstatně větší procento těch, kteří mají zájem provádět turistiku, než těch, kteří ji skutečně (organizovaně nebo neorganizovaně) provádějí.

Také při průzkumu na SEŠ jsem zjistil velký zájem o táborečení, pobyt

v přírodě, trampování. Studentky měly napsat pět činností, kterým by se nejraději věnovaly ve volném čase. Z 320 studentek uvedlo tyto činnosti 125 studentek [tj. 39 %] na prvním místě, celkem se v odpověďích vyskytly u 198 [tj. 61,8 %] studentek. Přitom je třeba vědět, že zkoumaný soubor studentek nebyl nikterak mimořádný. Hlavní náplň volného času byla četba, závodně sportovalo jen 8,41 %, 64,36 % studentek stratilo denně v průměru 3 hodiny 47 minut dopoledne do školy.

Z několika uvedených informací je možno vyzávit:

1. Mládež má zájem svůj volný čas trávit v přírodě, při táborečení, trampování, na výletech. Část naší mládeže tento svůj zájem také realizuje v praxi. pobyt v přírodě má va struktuře hodnot této mládeže své místo.

2. Část mládeže by chtěla svůj volný čas využít kromě jinými činnostmi také pobytom v přírodě. Bránilo jí v tom různé důvody, které mnohdy nejsou zrovna nejpřesvědčivější. Těto mládeži je třeba nabídnout nejširší paletu možností pro krátko- i dlouhodobý pobyt v přírodě, aby pouhý zájem se změnil ve skutečnou, aktivní činnost.

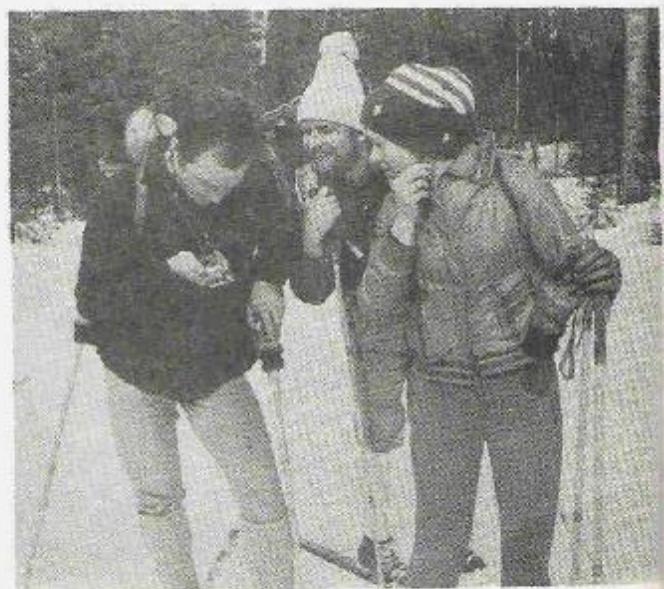
JOSEF TREML,
náčelník táborských škol
Foto František Dostál

ZIMNÍ TURISTIKA VE FINSKU

S oddělením zájmové činnosti ČOV SSM jsem se zúčastnil zahraniční akce do severní Karelie ve Finsku. Cílem akce (kromě řady jiných) bylo poznání způsobů a forem turistiky ve finské organizaci Suomen Latu. S touto organizací jsou udržovány ČOV SSM dobré vztahy, což umožnilo naší cestu. Ta vedla letecky přes Moskvu a pak vlakem přes Leningrad do Helsinek. Po jednodenném pobytu v hlavním městě odjízdíme do Karelie do městečka Licksa (na mapě v prostoru města Joensuu). Tam nás místní pracovníci Suomen Latu vyzývají, abychom si dokoupili případné potřebné věci, poslali pohledy, že s civilizací je na týden konec. Potom odjízdíme auty do 50 km vzdálené chaty — uprostřed lesů, jezer a zimní finské přírody. Chata se stavá našim domovem na několik dnů, ve kterých je hlavní náplní turistika na lyžích a zimní táboření. O některé dojmy z tohoto pobytu bych se chtěl podělit s našimi zimními turisty.

Především je třeba poskytnout několik informací o organizaci Suomen Latu. Dá se říci, že převažnou část činnosti tvoří zimní a letní turistika. Pro své členy i případně další zájemce organizuje jednak vikendové akce, jednak vícedenní putování neobydlenou krajinou. Při našem pobytu jsme měli tedy možnost být přímo u toho, poznat některé zajímavé věci, nějaké novinky ze zimního táboření.

První zajímavá věc, která nás při jízdě na lyžích zaujala, bylo vybavení a způsob jízdy našich finských přátel. Celkem jich bylo pět (čtyři dívky a jeden muž). Většina z nich jela na poloběžeckých lyžích typu Loipe (4 průvodci), jedna dívka měla běžky zn. Järvinen a špičkové běžecké vázání. Ta ale kromě turistiky se zúčastňovala řady dálkových běžeckých závodů. Ostatní měli speciální lyže pro turistiku, které jsou běžně ke koupì ve všech sportovních obchodech. Na všech lyžích bylo turistické vázání, hodně připomínající patní vázání zn. Bildstein, používané v dřívější dobì u nás. Přední čelisti byly speciálně upraveny tak, aby do nich zapadly gumové holinky, které jsou pro zimní turistiku používány jako boty na lyže. Holinky měly kolem špičky lemy, sloužící k zachycení ve vázání. Sami jsme poznali tu obrovskou promyšlenost tohoto vybavení. V době našeho pobytu v Karelji byla značná obleva, sníh byl mokrý, značně se bořil. My jsme po jednodenním putování měli boty úplně promočené. Finové jeli pěkně v suchu. Také výhoda lyží Loipe se jednoznačně projevila při jízdě po mokrému, bořivém sněhu. Naše úzké běžecké lyže se při každém kroku bořily, přesun byl fyzicky velice náročný. Sirší lyže Loipe se do mokrého sněhu bořily podstatně méně.

Technika jízdy našich finských přátel ani zdaleka nepřipominala závodní běžeckou techniku. Pochybují se vpřed chůzí sunem, občas chůzí skluzem. Jízda se vyznačuje větší frekvencí kroků, což při prvním pohledu vyvclává dojem, že se jezdec brzy unavi. Ve skutečnosti však tímto způsobem jezdili všechni naši průvodci bez známek větší únavy. Tato technika jenom logicky potvrzuje vysokou funkčnost vybavení a způsobu lekcevnice u Finů. Při záteži, kterou členové Suomen Latu na své akce vozi na zádech, (spací pytel, naftukovací matrace, zásoby jídla alespoň na týden, pila, sekera) by ani jiný způsob jízdy nebyl možný. Dlouhý sklus na jedné lyži neprípadá vůbec v úvahu, rychlá frekvence kroků naopak velice dobře udržuje rovnováhu.

Při vicedenních pochodech Finové velice dbají na dodržování určitého režimu. V poledne se pravidelně zastavilo, ve sněhu se připravilo ohniště, porazilo se několik suchých stromů na dřevo a navařila se polévka, čaj nebo káva. Zároveň se připravil chléb, máslo, nějaká uzenina. Nezbytným doplňkem každého takového jídla byly krabice hrozinek. Toto všechno se v klidu konzumovalo, na závěr se odpočívalo při kávě nebo čaji. Tato pauza trvala asi 1–1,5 hodiny.

Další zajímavá věc, se kterou jsme se při našem pobytu ve Finsku setkali, byly stany, které jsme používali při nocování v přírodě. Stany jsme přepravovali ve zvláštní krabici doutníkového typu, kterou jsme táhli po sněhu. Krabice byla připevněna na rákosový prutem k řemenu, který si příslušný „tahoun“ přivázel kolem pasu. Rákosový prut umožnil plynulou jízdu, svou pružností vyrovnal různé změny rytmu jízdy. Snad jediný problém pro nás vznikl při sjezdech s tímto podivným přívěsem za zády. Stávalo se, že se stan zachytí, rákosový prut zapružil dopředu a zpět a postižený šel nezadržitelně k zemi. Po několika dábelských sjezdech jsme „přivěs“ bezpečně ovládali. Celková váha krabice i se stanem byla 6–8 kg.

Největší překvapení nás čekalo, když jsme začali stavět stany. Zmíněná plochová krabice obsahovala nejen stan, ale ještě plechovou trubici, která

se dala nasadit na zůžený konec krabice. Vznikla tím jednak prostřední stanová tyč na kterou se stan upevňoval, jednak velice účinná kaminka, schopná stan velice dobře vyhřát. Ve stěně krabice byla dvírka, kterými se mohlo dobře přikládat. Na trubici, která sloužila jako komín, byly záchytky, do kterých zapadalo kovové okruží uprostřed stanu. Tím byl stan zároveň pojištěn před shořením v době, kdy byla kaminka rozpálena do červena. Půdorys stanu byl čtvercový, jedna strana byla dlouhá asi 3 m, výška uprostřed byla asi 150 cm. Roky stanu byly upevněny dvojím systémem kotvami, což zvětšilo jednak stabilitu stanu, jednak jeho vnitřní prostor. Jediný nedostatek, který jsme u těchto stánů konstatovali bylo, že neměly podlážku. To vyžadovalo mít bud naftukovací matračku nebo připravit dostatečnou vrstvu chvojí.

Při celém našem putování jsme obdivovali úžasnu vynovenost Finů. Hlavním zámerem jejich přesunu není hltání kilometrů s hlavou skloněnou a pohledem upřeným na patky lyží předcházejícího jezdce. Stále dokázali sledovat okolní přírodu, tu vás upozornit na „sobi stezku“, tu na bobří hráze s norami a ohledanými stromy.

Příroda jim neslouží jen jako určité prostředí k fyzickému „zničení“, ale funkční pobyt v přírodě v nejširším slova smyslu je hlavní náplní jejich činnosti. Snad by se to dalo nazvat návratem k přírodě v moderní podobě.

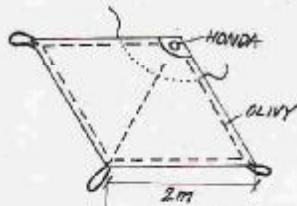
JOSEF TREML

Foto Zdeněk Thoma

POUŽITÍ CELT A STAVBA PŘÍSTŘEŠKŮ VYUŽITÍM PŘÍRODNÍCH MATERIÁLŮ

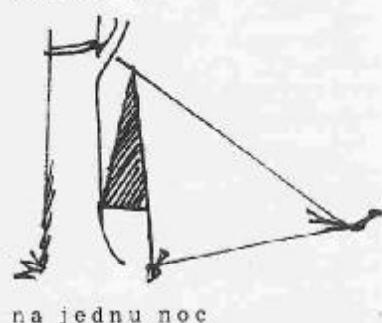
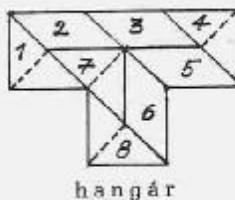
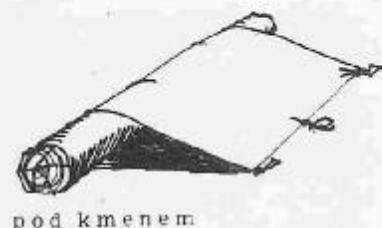
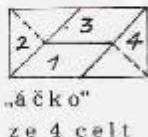
Stanové cely patří mezi nejpo- užívanější část výzbroje každého tábora. Jsou vyráběny z různých materiálů, nejčastěji z husté i jemně tkané bavlny a jsou impregnovány. U nás jsou nejvíce rozšířeny stanové dílce ve tvaru kosočtverce, se zapínáním na olivy. V jednom tupém rohu je kovová elipsovitá honda, obšíta kůží, která slouží k nasazení stanové tyče. Dále je do dílce všitý zdrhovací provaz (asi 60 cm od hondy).

Nejčastěji používáme celtu k po- stavení stanu - jehlanu (ze dvou celců):

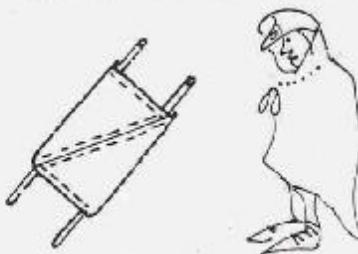
Z většího počtu dílců lze postavit různé stanové stavby, jejichž tvar i velikost závisí na fantazii tvůr- cu. Pro zajímavost některé uvedu:

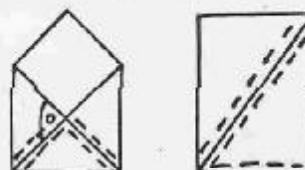
Poněvadž spojování většího počtu dílců je obtížné, je u všech větších staveb nebezpečí zatékání vody.

Stanový dílec můžeme dále použít na zhotovení:

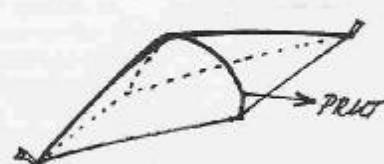
- pláštěnky do deště s kapucí (použitím zdrhovacího provazu)

- nosítka pro raněného
- dvou typů spacích pytlů

„hrabeček“ pro spaní nebo úschovu zavazadel

- různých přístřešků, např.:

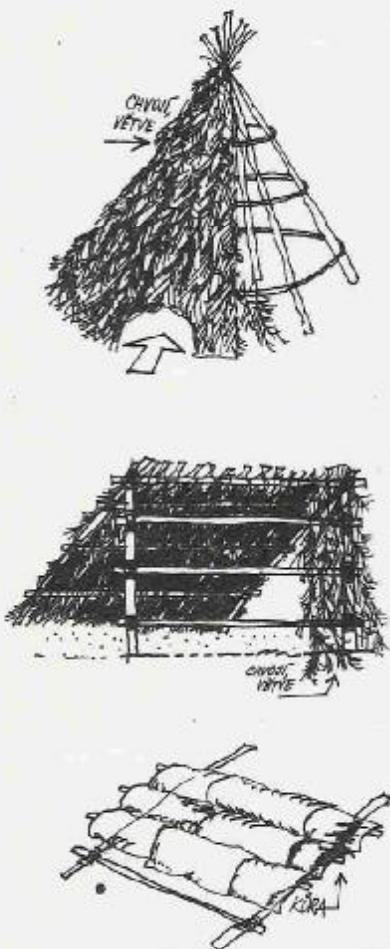
závěs v mokrému terénu

Stejně dobře lze upravit i různé převisy a jeskyně ve skalních stě- nách, dolíky, prohlubně apod.

Všechny takovéto bivaky je třeba vystlat chvojím nebo jiným vhodným materiálem, na návětrné straně je zpevníme.

Často se stane, že nenajdeme vhodné přirozené místo. V tom případě je nutno vytvořit bivak umělý. Na stavbu používáme stále přírodní materiály, z nichž nejvhodnější bude chvojí, větve, tyčovina, kulatina, kůra, mech, dále pak i kameny, klády, polena, atd.

Větve klademe tak, aby po nich mohla stékat voda, tzn. odspodu nahoru a silnějšími konci nahoru. Tyčovinu, tvořící kostru, spojujeme trávou, provázkem, drátem atd.

Pracné, ale trvanlivé jsou přistěšky plétané z pružných prutů, které pokryjeme větvemi nebo listím. Místo prutů můžeme použít provizorní síť upletenou z provazů.

V zimě bud' stavíme stejně přistěšky jako v létě, ale obhazujeme je ještě sněhem, častěji však využíváme jenom sněhu, ve kterém vytváříme záhraby, kaverny a další sněhové stavby.

S použitím literatury:

Vl. Snopek a kol.: Tábornická škola ČSM

M. Vahala: Táborští

Zpracoval David Ševčík

TÁBORНИCKÝ A - Zet

již léta v poměrně uceleném souboru; pro toho, kdo se častěji „toulá“, je dobré kupovat si mapy postupně, raději hned po vydání.

Mapa je pomůcka, která bývá často opomíjena buď těmi, kteří důvěřují svému sedmému smyslu a orientačním schopnostem, nebo těmi, pro které je jen spletit čar a značek neznámého významu. Přitom pro toho, kdo mapě rozumí, je pomocník mnohdy neocenitelný. Je lehká, nezabírá místo, takže ji můžeme mit stále při ruce. Někdy se vyplatí i v místech, která celkem známe, musíme-li z nějakých důvodů odbočit ze známé trasy. Mapu nepotřebujeme jen při tuře, ale prokáže nám dobré služby už při plánování cesty. Z mapy vyčteme vzdálenost, můžeme odhadnout obtížnost terénu, vyčteme možnost ubytování, zásobování a jiné údaje. Běžně používáme turistické mapy měřítka 1 : 100 000, ve zvídání členitém terénu i mapy podrobnější. Staré speciálky měřítka 1 : 75 000, které jsou ještě někdy vidět, bývají podrobnější, spousta detailů je však i méně přehledná. Mimo to mnohé údaje, hlavně pokud se týkají komunikací a osad, jsou zastaralé. Turistické mapy i při podrobnějším měřítku jsou zjednodušené, některé detaily nejsou zakresleny, mají však navíc barevné značení turistických značkovacích cest. I když se čně mapuje pomocí letecké fotografie, dnešní turistické mapy vznikají asi překreslováním map z doby staročeského mocnáře, protože na nich můžeme najít např. rybník, vyschlý již 40 let, cesta, která podle mapy odbočuje 1 km za vesnicí je již dávno mezi domy, křížovatka na mapě jsou ve skutečnosti dvě rozcestí 300 m vzdálená apod. Nesmíme proto na údaje mapy stoprocentně spoléhat. Při dobré viditelnosti a výrazných orientačních bodech v okolí stáčí k orientaci samotná mapa, kompas potřebujeme jen v nepřehledném terénu — za noci, mlhy apod. Pohybujeme-li se častěji v menším prostoru, poslouží nám dobře výsek mapy, buď ofotografovaný nebo překreslený. Stříhat mapu bude asi málokdo. Turistické mapy jsou u nás postupně vydávány

Na nádobí, které používáme na turách, klademe mnoho požadavků. Má být lehké, skladné, musí snést nešetrné zacházení a má být všeobecně využitelné. Většinu používáme stejnou nádobu na vaření i „stclování“, jenom při větším počtu strávníků vaříme ve společné nádobě a jíme každý ze své misky. Z nádobí pro jednotlivce je nejrozšířenější a také poměrně dosti výhodný „ešus“, sponovně složitě nazývaný jídelní polní miska. Staré typy měly tvar jednodušší, byly poněkud menší a ze slabšího materiálu, byly ovšem daleko lehčí. Kromě hliníkových slitin se používal i pocínovaný ocelový plech, který ovšem nehnázel přímý plamen. Dnes vyráběné ešusy jsou k mání ve dvou a trojdílných soupravách. Jsou ze silnějšího materiálu, nepromáčknou se, ale jsou těžší. Hluboké víčko poslouží jako pánev, musíme si ovšem vyrobít držátko z drátu, větve apod. Trojdílná souprava má na misce osazení dna, aby se díly daly skládat na sebe, záhyb se ale hůře zbarvuje připálených zbytků. Běžně vystačíme s jednou miskou a víčkem, drsnákům stačí jeden díl na všechno, od vaření jídla a čaje po vylévání vody z lodi či k ochraně špičky stanu před zatékáním. Kromě ešusů jsou v prodeji různé soupravy nádob od jednodušších až po padoušské. Dobré byly misky k německým varičům Pionýr. Pokud si z této soupravy vybereme jen hlubokou misku a víčko, poslouží nám možná lépe než ešus. Misky nemají sklopné držátko, ale odnímatelnou rukojet, kterou zahákneme do kteréhokoli dílu. Při vaření na ohni je to jistě výhodnější. Při pití teplých nápojů mají všechny tyto nádoby nevhodou ve velké tepelné vodivosti hliníku. Nápoj je již dost vychladlý, ale miska ještě páli do úst. Používáme-li nádoby k vaření na ohni, měl by být samozřejmostí obal z plátna.

Na vaření většího množství jídla používáme kotlíky. Starší,

zelezné, jsou bez víčka. Jsou těžké, rezaví a spadaný popel v čaji kazi chut. Novější jsou z hlinkové slitiny, mají hluboké víčko a velké drátěné ucho, takže k zavření nepotřebujeme řetízek. Máme-li varit pro větší počet hladových krků, musíme použít kastroly. Výborná je souprava používaná v naši armádě, těžko ji ovšem sezenete. Skládá se z nádob tvaru akvária v odstupňovaných velikostech, které jsou naskládány do sebe a každá je doplněna hlubokým vikem. Celá souprava i s prkennem, noži, vařečkou apod. je v pláteném obalu velikosti asi $25 \times 25 \times 40$ cm.

•

Oheň sice není částí výzbroje, ale k pobytu v přírodě neodmyslitelně patří. Od dob, kdy naše předky chránili před útokem šelem, na nás stále působí zvláštním tajemným kouzlem a chvíle, strávené pod širým nebem u ohně, patří mezi nejpříjemnější zážitky většiny z nás. Kromě této slavnostnější funkce má oheň prozářitelskou, „pracovní“ určení. Slouží nám k vaření, sušení promočené výstroje i k ohřátí prokřehlých kočetin. Běžně se tyto funkce spojují a cheň, na kterém se vařila večeře, je středem společného večerního posezení, při kterém se současně suší výstroj. Přísné dodržování rozdělení na oheň pracovní a slavnostní je možné jen při významnějších příležitostech, všude také není možné zakládat dvě ohniště a sehnat pro obě dostatek dřeva. Nemělo by však docházet k situacím, kdy uprostřed tábora hoří neurčitá hromada dřeva, smíšená s odpadky, v oblácích dýmu se „udi“ výstroj a kolem posedávají postavy, slzící kourem, které se snaží vzbudit dojem příjemného posezení u tábora. Jaké dřevo nejlépe použít se dočtete v mnoha příručkách, i když na některých táborech koncem sezóny musíme vztížit zavděk jakýmkoliv klackem. Ze nebudeme ničit les je také samozřejmé, většina syrových dřev je ostatně dobrá jen na zahánění komáru. Místo na ohniště musíme pečlivě volit zvláště v suchém období, přes neustálé emilání této zásady je pořád mnoho lesních požárů. Oheň se může rozšířit i po suchých kořenech stromů ze zdánlivě uhaše-

ného ohniště. Velmi opatrní musíme být při silnějším větru. Oheň neděláme zbytečně velký, při vaření bychom se pak ani nedostali k nádobám na ohniště. Také při posezení nás velký oheň zažene příliš daleko a znemožňuje vzájemný kontakt při zábavě. Ozdobně sestavená ohniště zůstanou většincu vyhrazena pro vybrané příležitosti, běžně nemáme čas na jejich přípravu, ovšem upravený oheň může být i při vaření a pak také vystačíme s podstatně menším množstvím dřeva. Stejně je možné mit urovnánu zásobu topiva, při dešti pak také snadněji uchvacíme část dřeva suchou. Na používaných táborech nezakládáme nové ohniště, ale použijeme staré, i za cenu odklizení starého pecela. Běžně tuto zásadu dodržuje málkdo, nedovedu si představit, jak budou různé navštěvované kempy vypadat za 10 let. Pokud táborejme na „panenské“ půdě, neměly by po nás za několik dnů po odchodu zbyt žádné stopy — také toto pravidlo umí dnes do držet málkdo. Stačí vyrýpnout drny v místě chniště, uschovat je a při cpcuštění táborech jim vyklizené chniště zase zakryt. Zbytky pecela bychom měli uklízet do odpadové jámy (která by měla být u každého dlele používaného táborech, nebo při větším počtu táborech).

•

Potraviny jsou na táborech, při kterých se pohybujeme vlastní silou, palivem našeho motoru, nemusíme proto, zvláště jde-li o dlouhodobou výpravu, jejich výběr podceňovat. I když část spotřeby hradíme z podkožních zásob, vytvořených při nedostatku pohybu, většinu živin na úhradu spotřebované energie musíme nést na zádech. Vybiráme si proto potraviny co nejlehčí, protože většinou nemáme dost času na dlouhé vaření, vyžadujeme snadnou a rychlou přípravu. Větší tělesné zatištění vede ke zvýšení chuti k jidlu, nad určitou mez nacpatk vyvolává nerušitelnost; požadujeme proto jídlo s výraznou a příjemnou chutí. Zvýšené svalové zatištění také způsobuje jakési „odsunutí“ trávení na vedlejší kolej, jídlo musíme proto volit snadno stravitelné, nezatěžující příliš trávící trakt. Kromě energické hodnoty potravy je

neméně důležitý dostatečný obsah bílkovin, jehož význam stoupá s délkou pobytu v přírodě. Zvýšené tělesné zatištění, zejména po nečinnosti, vede k přestavbě svalstva, na kterou musí mít tělo základní kameny. Také aklimatizace na řidci vzduch ve věhorázech způsobuje zvýšení počtu červených krvinek o desítky procent, hlavní stavební složkou jsou samozřejmě zase bílkoviny. Kombinaci těchto požadavků vyhoví málokteré potraviny, smířujeme se proto s kompromisem. Většinu váhy požívatin tvoří voda, potraviny připravené lyofilisací jsou lehké, neztrácejí chut ani výživnou hodnotu a snadno se upravují, jsou však zatím pro většinu z nás nedostupné. Uzeniny (samozřejmě jen tzv. suché) jsou výhodné pro svou váhu i výživnou hodnotu, brzy se však přejí. Masové konzerve mají k užitečné váze navíc ještě stejnou váhu plechu, mimo to je problém s odklizením odpadu (jak je vidět na mnohých Tatranských vrcholech, ne zcela bezvýznamný). Vejce v přirozeném stavu těžko můžeme nosit na výlety, v prášku neboli příliš důvěru, ani chuťové pocity. Sýry, zejména tvrdé, jsou velmi výhodné. Nyní nám z bílkovinných potravin živočišného původu zbyde prakticky již jen mléko; kondenzované nebo v prášku. K základním kamenům, bílkovinám, musíme nyní přidat zdroj energie. Tuky jsou sice kaloricky nejvýhodnější, ale zatěžují dostí zažívající trakt, kromě tcho jsou většinci obsaženy v petravinách předešlé skupiny. Pro rychlé dodání energie bez velkého trávení jsou nejvýhodnější uhlohydráty. Potraviny, které je převážně obsahuji, jsou také nejdostupnější a jejich výběr je dosti široký. Záleží také na zvyklostech každého, zda dá přednost cvesným vločkám (které obsahují dost rostlinných bílkovin), chlebu, různému pečivu, sušenému ovoci, sladkostem. Pro chladnější ohřívání je dobrá čokoláda, která obsahuje cukry i tuky a chuťově je rozhodně přijatelná. Na doplnění soli stačí běžná potrava; vitaminy, které jsou v konzervovaných petravinách minimálně, bereme ze zásob organismu — jen při delších výpravách, zejména v zimě, je musíme dodávat ve formě tablet.

(Pokračování příště.)